

Uchwała Nr 149/2024
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 9 września 2024 r.

dotycząca projektu ustawy o likwidacji Akademii Kopernikańskiej
i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika (UD84)

Po rozpatrzeniu, na wniosek Dariusza Wieczorka, Ministra Nauki, projektu ustawy o likwidacji Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika (pismo z dnia 18 lipca 2024 r. nr DP-WLS.0231.6.2024.AK), Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej Rada Główna) **pozytywnie opiniuje** projekt, przedstawiając następujące uzasadnienie.

Projektowana ustawa o Likwidacji Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika przewiduje uporządkowane i planowe zlikwidowanie Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika (dalej Akademia i Szkoła), utworzonych ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 o Akademii Kopernikańskiej (Dz.U. z 2024 r. poz. 463). Treść projektu ustawy wskazuje na fakt, że Minister Nauki uznaje, iż z perspektywy interesu publicznego, bilans kosztów ponoszonych ze środków publicznych oraz korzyści uzyskanych z działania Akademii i Szkoły jest ujemny.

Wynika to z przekonania, że zadania Akademii, przypisane jej w ustawie z 28 kwietnia 2022 r., w zasadzie powielają zadania podmiotów działających w ramach systemu nauki i szkolnictwa wyższego już przed jej powołaniem, a niektóre praktyki realizacji tych zadań odbiegają od międzynarodowych i krajowych standardów.

Wewnętrzne struktury i zasady działania Akademii również nie są nowatorskie i wzorowane na sposobie funkcjonowania istniejących już korporacji uczonych w postaci Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności (wg. ustawy z 28 kwietnia 2022 r.), z tą różnicą, że o składzie Akademii Kopernikańskiej, jako korporacji uczonych, przesądziły władze polityczne. Jednocześnie średnie wynagrodzenie kadry naukowo-badawczej oraz zarządzającej Akademią znacznie przewyższało średnie wynagrodzenie w obu wymienionych powyżej instytucjach.

Szkoła Główna Mikołaja Kopernika, organicznie związana z Akademią, działa jako publiczna uczelnia akademicka o strukturze rozproszonej. Ma prowadzić badania i kształcenie w następujących dziedzinach: astronomia, nauki medyczne, filozofia, nauki teologiczne, nauki prawne oraz ekonomia i finanse. Ustawa z 28 kwietnia 2022 r. nadała jej w tych dyscyplinach (bez uprzedniej oceny działalności naukowej) kategorię B+, co uprawnia Szkołę do prowadzenia Szkoły Doktorskiej i nadawania stopni naukowych. Obecnie Szkoła nie prowadzi studiów pierwszego lub drugiego stopnia, a jedynie Szkołę Doktorską i studia

podyplomowe. Lokalizacja filii szkoły pokrywa się z lokalizacją innych dużych uczelni i ośrodków badawczych w miastach akademickich, zatem nie stanowią one w tym przedmiocie żadnej wartości dodanej.

Podjęcie kroków likwidacyjnych oznacza wygaszenie członkostwa w Akademii, zakończenie kadencji organów Akademii oraz przejęcie przez likwidatora kompetencji Dyrektora Centrum Badawczego Mikołaja Kopernika oraz Dyrektora Biura Akademii Kopernikańskiej. Projekt przewiduje zabezpieczenie praw pracowników obu instytucji i doktorantów Szkoły. Mienie Akademii, po rozliczeniu kosztów likwidacji i spłaceniu zobowiązań, stanie się mieniem Skarbu Państwa bądź jednostki samorządu terytorialnego, a o jego przeznaczeniu zadecyduje minister nauki, co pozwala oczekiwać, że pozostanie ono wykorzystane na potrzeby środowiska akademickiego i naukowo-badawczego.

Warto nadmienić, że powołanie Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika wywołało wiele krytycznych uwag w polskim środowisku akademickim i naukowym. Pojawiły się wówczas opinie i stanowiska przestrzegające ówczesne władze MNiSW przed forsowaniem utworzenia tych instytucji (m.in. uchwała Nr 172/2021 Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 15 kwietnia 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Kopernikańskiego oraz uchwała Nr 2/2022 Prezydium Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 marca 2022 r. w sprawie projektu ustawy o Akademii Kopernikańskiej). Każdorazowo podkreślano, że ustawa nie przyczynia się do realizacji celu, jakim jest "dołączenie polskiej nauki do poziomu czołowych centrów naukowych na świecie". Praktyka pokazała, że głosy te były słuszne.

Rada Główna pozytywnie opiniuje projekt ustawy o likwidacji Akademii Kopernikańskiej i Szkoły Głównej Mikołaja Kopernika.

Uchwałę otrzymuje Minister Nauki.

Przewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

A rectangular box containing a handwritten signature in blue ink that reads "Marcin Pałys".

Prof. Marcin Pałys